

زندگینامه دکتر «منصور مصداقی»

کمال الدین ناصری*

* - دانشیار، گروه مرتع و آبخیزداری، دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست، دانشگاه فردوسی مشهد، ایران. پست الکترونیک: klnaseri@yahoo.com

دکتر منصور مصداقی در ۲۰ اسفند ۱۳۲۰ در قزوین به دنیا آمد. دوران کودکی را در مکتب محله، دوره ابتدایی را در دبستان دهخدا و دوره متوسطه را در دبیرستان محمد قزوینی در رشته ریاضی گذراند. ایشان در این رابطه، بیان می کنند: «بعد از اتمام دوره دبیرستان، چون رشته تحصیلی ام ریاضی بود، علاقه خاصی به قبول شدن در رشته های فنی داشتم که میسر نشد، بنابراین، به خدمت در سپاه دانش، در روستای حالی آخوند شهرستان گنبد کاووس مشغول شدم. اولین تجربه زندگی ام معلمی برای بچه های اول ابتدایی بود که فارسی هم بلد نبودند. یک روز بچه های روستا را برای گردش به شهرستان گرگان بردم، در خیابانی از مقابل یک محوطه بزرگ و یک ساختمان سفید عبور می کردیم، از نگهبان ساختمان پرسیدم اینجا کجاست؟، بیمارستان است؟، نگهبان گفت: اینجا «آموزشگاه عالی جنگل» است. وقایع زندگی ام به گونه ای پیش رفت که دو سال بعد پس از پایان خدمت سپاهی، در امتحان ورودی همان آموزشگاه در گرگان شرکت کردم و پس از قبولی در سه امتحان سخت کتبی، کوهنوردی و پزشکی، پذیرفته شدم و برای ادامه تحصیل به آموزشگاه عالی جنگل گرگان رفتم. در آغاز تحصیل در گرگان، انگیزه و دلیل خاصی برای ادامه تحصیل در این رشته نداشتم، اما ...»

ایشان تحصیل را در آموزشگاه عالی جنگل و مرتع گرگان در سال ۱۳۴۵ آغاز کرد و رشته «مهندسی جنگل و مرتع» را انتخاب نمود، در سال ۱۳۴۷، به عنوان کمک کارشناس جنگل و مرتع فارغ التحصیل شد و تا سال ۱۳۴۹، به عنوان کمک کارشناس در طرح مشترک «بررسی های مراتع و تولید علوفه» با همکاری سازمان مراتع و سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو) فعالیت کرد. پس از این مرحله، در سال ۱۳۴۹، در مدرسه عالی بازرگانی تهران در رشته «بازرگانی و اقتصاد» به تحصیل مشغول شد و در سال ۱۳۵۳ با پژوهش روی «بررسی اقتصادی حمل احشام با کامیون از قشلاق به بیلاق در استان تهران»، مدرک تحصیلی کارشناسی خود را دریافت نمود. طی این مدت نیز به عنوان کارشناس تحقیقات مرتع (دستیار پژوهش)، در مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور فعالیت می کرد. ضمن اینکه تا سال ۱۳۵۵، به عنوان رئیس اداره مراتع در سرچنگل داری کل

استان خراسان مشغول خدمت بود. در سال ۱۳۵۵، با بورس سازمان جنگل‌ها و مراتع، برای ادامه تحصیل در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری به آمریکا رفت. مقطع کارشناسی ارشد را در سال ۱۳۵۵ در رشته تحصیلی «جنگل و مرتع» در دانشگاه آریزونا شمالی آمریکا شروع کرد و پس از دفاع از پایان‌نامه با عنوان «فئولوژی گونه‌های مهم مرتعی زیر اشکوب جنگل‌های کاج پوندروزا آریزونا شمالی»، در سال ۱۳۵۶ فارغ‌التحصیل شد. بلافاصله، ادامه تحصیل در مقطع دکتری «مرتعداری» را در سال ۱۳۵۶ در دانشگاه ایالتی وایومینگ آمریکا شروع کرد و با انجام رساله دکتری در خصوص «پوشش گیاهی زیستگاه‌های شور و قلیایی بیابان سرخ

از آن هیئت هفت‌نفره، اینجانب را از سرپرستی اداره کل، برکنار و به استان آذربایجان غربی تبعید کردند. جریان این وقایع را به‌طور مفصل در نتیجه‌گیری کتاب «مرتعداری در ایران» شرح داده‌ام. در نهایت، تصمیم گرفتم شغلم را از بخش اجرا به بخش آموزش تغییر دهم تا آنچه را که برای حفظ مرتع نتوانستم انجام دهم، در قالب آموزش علم مرتعداری به دانشجویان منتقل کنم. شاید آنها در آینده مسئول و حافظ مراتع شوند. بنابراین، به دانشکده منابع طبیعی گرگان برگشتم و معلم آموزشگاه عالی جنگل و مرتع گرگان شدم، جایی که روزگاری دانشجوی آنجا بودم». در مجموع، خلاصه‌ای از مسیر شغلی و فعالیت‌های حرفه‌ای ایشان، به شرح زیر است:

سمت	محل خدمت	بازه زمانی
کمک کارشناس	طرح مشترک سازمان مراتع و سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو)	۱۳۴۷-۱۳۴۹
کارشناس تحقیقات مرتع	مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور	۱۳۵۲-۱۳۵۴
رئیس اداره مراتع	سرجنگل‌داری کل استان خراسان	۱۳۵۲-۱۳۵۵
معاون فنی	سرجنگل‌داری کل استان خراسان	۱۳۵۹-۱۳۶۱
کارشناس ارشد مرتع	سرجنگل‌داری کل استان‌های آذربایجان غربی و گلستان	۱۳۶۲-۱۳۶۳
استادیار، دانشیار و استاد	دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان	۱۳۶۳-۱۳۸۹
رئیس دانشکده مرتع و محیط‌زیست	دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان	۱۳۸۲-۱۳۸۰
استاد مدعو	دانشگاه فردوسی مشهد	ادامه دارد- ۱۳۹۰

ایالت وایومینگ»، در سال ۱۳۵۹ مدرک دکتری خود را دریافت نمود.

بعد از پایان تحصیلات تا سطح دکتری، دوباره به همان سرجنگل‌داری کل استان خراسان با سمت سرپرست (معاون فنی) برگشت که پیش‌تر رئیس اداره مراتع آنجا بود. ایشان در این رابطه می‌گویند: «در سال ۱۳۵۹ در آغاز تحولات بعد از انقلاب، با داشتن مسئولیت سرپرستی سرجنگل‌داری کل، به شدت مشتاق ادامه خدمت مؤثر بودم که در همان آغاز کار با مسئله واگذاری مراتع مواجه شدم، در واقع، هیئت هفت‌نفره در استان، زیر نظر امام‌جمعه وقت مشهد، اراضی مرتعی را به روستاییان واگذار می‌کرد، از آنجایی‌که با واگذاری‌ها و تبدیل مراتع به اراضی کشاورزی، به شدت مخالفت می‌کردم، مسئولان سازمان جنگل‌ها و مراتع در تهران با حمایت مستقیم

دکتر مصداقی در سال ۱۳۷۸، به اتفاق مرحوم دکتر محمدرضا مقدم، مرحوم دکتر بهروز ملک‌پور، دکتر مهدی بصیری، دکتر حسین ارزانی، دکتر عباسعلی سندگل، دکتر غلامعلی حشمتی، دکتر نصرت‌اله صفائی‌ان، مرحوم دکتر حسین حیدری شریف‌آباد، مهندس عسگر علیزاده و مهندس جعفر سلماسی، نقش مؤثری به‌عنوان هیئت مؤسس، در تشکیل انجمن علمی مرتعداری داشتند، که نظرات علمی ایشان همواره در بیان دیدگاه‌های مطرح در خصوص مراتع، مسائل و مشکلات آنها در سطح همایش‌های علمی مرتعداری داخلی و بین‌المللی بسیار مهم بوده است (شکل‌های ۱ تا ۳). در حال حاضر نیز به‌عنوان عضو هیئت‌تحریریه مجله «اکولوژی کاربردی» و مجله «Journal of Rangeland Science»، نقش مهمی در داوری‌ها و بیان دیدگاه‌های علمی دارند.

شکل ۱- سخنرانی آقای دکتر مصداقی در ششمین همایش ملی مرتع و مرتع‌داری ایران، ۱۷ تا ۱۹ شهریورماه ۱۳۹۴، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری

شکل ۲- حضور آقای دکتر مصداقی در مراسم تقدیر از برگزیدگان در ششمین همایش ملی مرتع و مرتع‌داری ایران، ۱۷ تا ۱۹ شهریورماه ۱۳۹۴، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری

شکل ۳- تقدیر از آقای دکتر مصداقی در پنجمین همایش ملی مرتع و مرتع‌داری ایران، ۲۶ تا ۲۸ اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۱، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد

ایشان در خصوص افراد خاصی (معلم، استاد) که نقش کلیدی در ایجاد انگیزه و هدایت تحصیلی‌اش داشتند، بیان می‌کنند: «چون آموزشگاه عالی جنگل و مرتع گرگان با سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (FAO) همکاری داشت، تدریس و علاقه معلمان و استادان فائو، که از کشورهای دیگر (به‌ویژه اروپا و آمریکا) به ایران آمده بودند، تأثیر مهمی بر افکارم گذاشت، اینکه چگونه افراد متخصص، داوطلب خدمت به کشور دیگری می‌شوند. به همین دلیل، فعالیت‌هایم پس از فارغ‌التحصیل شدن از دانشگاه گرگان در طرح مشترک «بررسی‌های مراتع و تولید علوفه» با همکاری فائو در تهران ادامه یافت و آرزوی کارشناس فائو شدن مرا به ادامه تحصیل واداشت، اما چون بورسیه سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور بودم، بعد از ادامه تحصیل تا سطح دکتری، ادامه خدمت به کشورم را ترجیح دادم. شاید بهترین دوران کارآموزی‌ام در طرح مشترک ایران و فائو بود که از کارشناسان ایرانی و خارجی به‌ویژه دکتر «دی. ال. گودوین»، کارشناس ارشد فائو بهره می‌گرفتم، درواقع هرآنچه را در آن دوره آموختم، سرمایه مهمی برای آینده‌ام شد.»

دکتر گودوین (شکل ۴)، بعد از اینکه آقای «هانری پابو» (مأمور رابط در طرح مشترک بررسی‌های مراتع و تأمین علوفه در ایران) در سال ۱۳۴۶ ایران را ترک کرد، جایگزین او شد و به مدت چهار تا پنج سال، علاوه بر انجام امور اجرایی و تحقیقاتی، به امر آموزش علم مرتع‌داری در ایران پرداخت. گودوین، پایه‌گذار روش «چهار فاکتوری پایش مراتع» برای تعیین وضعیت و گرایش مراتع در ایران بود، شرح عملیات میدانی این روش و سایر روش‌های مطالعه پوشش گیاهی در قرق‌های تحقیقاتی استان مرکزی ایران (در آن زمان استان مرکزی شامل استان‌های تهران، قزوین، مرکزی، قم و بخشی از سمنان امروزی با مساحتی حدود ۹ میلیون هکتار بوده است)، در گزارش فنی فائو ارائه شده است. این گزارش همراه با دو گزارش فنی دیگر توسط مرحوم مهندس گودرز شیدایی، به فارسی، ترجمه و توسط دفتر فنی مرتع منتشر شده است. دکتر مصداقی می‌گوید: «روش چهار فاکتوری تعیین وضعیت مراتع» با مشکل محاسباتی روبه‌رو بود که آن را به روش «شش فاکتوری» تغییر دادم و شرح کامل آن را در کتاب «مرتع‌داری در ایران» آورده‌ام.

دکتر مصداقی در طول دوران خدمت، دو بار به فرصت مطالعاتی رفته‌اند. ایشان در این رابطه بیان می‌کنند: در سال ۱۳۷۲، اولین فرصت مطالعاتی‌ام به دانشگاه ایالتی کلورادو و تحقیق درباره «جنبه‌های تجزیه و تحلیل آماری ارزیابی مراتع» بود که حاصل آن استفاده از آخرین نرم‌افزارهای آماری Minitab و SPSS، همچنین معرفی استفاده و کاربرد کامپیوترهای شخصی (PC) برای اولین بار در ایران در دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان بود. دانشگاه ایالتی کلورادو در زمان‌های گذشته با سازمان محیط‌زیست ایران همکاری داشت و وجود غرفه حیات‌وحش ایران در دیارتمان حیات‌وحش، همچنین چندین پایان‌نامه کارشناسی ارشد از دانشجویان ایرانی فارغ‌التحصیل از آن دانشگاه، جزو افتخارات مسئولین دانشگاه کلورادو محسوب می‌شد. اینجانب،

شکل ۵- زمستان شهر فورت کالیز، حضور آقای دکتر مصداقی و خانواده در کنار غازهای وحشی که زمستان را در آن شهر می‌گذرانند.

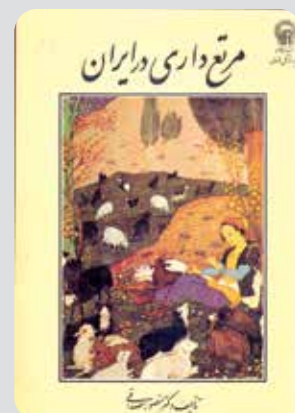
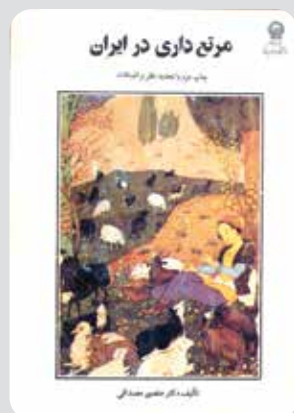
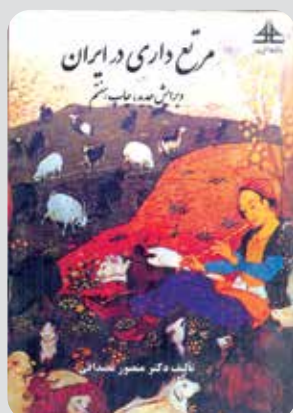
شکل ۴- دکتر گودوین در آخرین روزهای سال ۱۳۵۶ در ایران

دستاوردهای علمی و پژوهشی

از آقای دکتر مصداقی، حدود ۱۵۰ مقاله در نشریات علمی معتبر داخلی و خارجی منتشر شده است. ضمن اینکه ایشان چندین کتاب تألیفی و ترجمه‌شده در زمینه اندازه‌گیری، ارزیابی مراتع و تحلیل آماری داده‌های پوشش گیاهی دارند (شکل‌های ۶ تا ۱۷). همچنین، راهنمایی و مشاوره حدود ۲۰۰ پایان‌نامه و رساله دکتری تخصصی مرتع‌داری را بر عهده داشته‌اند. از این رو، افتخار می‌کنند که وقایع زندگی حرفه‌ای‌شان، به‌گونه‌ای گذشت تا با عنوان معلم آموزشگاه عالی جنگل و مرتع گرگان به کار ادامه دادند. در این زمینه، راه‌اندازی اولین مقطع دوره «کارشناسی ارشد مرتع‌داری» دانشکده منابع طبیعی گرگان و نیز، راه‌اندازی اولین مقطع دوره دکتری «علوم مرتع» همان دانشکده، حاصل فعالیت ایشان است. ایشان که تاکنون نقش مؤثری در تربیت علمی صدها دانشجو داشته‌اند و هنوز هم دارند، پیرامون این نقش در تربیت نسل جدید متخصصان و تأثیرشان بر شاگردان خود

در دانشگاه کلورادو در کلاس‌های مقاطع دکتری و کلاس آموزش کامپیوتر برای استفاده از نرم‌افزارهای آماری شرکت کردم. ترجمه کتاب بسیار باارزش «Wildlife ecology and Management» حاصل استفاده از این فرصت مطالعاتی بود. ارائه عکسی از زمستان شهر فورت کالیز (شکل ۵) با غازهای وحشی، که زمستان را در آن شهر می‌گذرانند، یادآور روزهای خوب زندگی من و خانواده‌ام در ایالت کلورادو بود.

دومین فرصت مطالعاتی، در سال ۱۳۸۳-۱۳۸۲ در دانشگاه بریتیش کلمبیای کانادا و همکاری با دکتر کربس، استاد برجسته اکولوژی جهان در زمینه «اندازه‌گیری پوشش گیاهی در مناطق خشک و نیمه‌خشک» بود، تخصص ایشان تجزیه و تحلیل آماری روش‌های اکولوژیک بود. حاصل کار با این اکولوژیست برجسته، ترجمه کتاب وی با عنوان «Ecological Methodology»، همچنین تألیف کتاب «بوم‌شناسی گیاهی» در ایران بود.

شکل ۶- «مرتع‌داری در ایران» (تألیف) ویرایش اول، انتشارات بنیاد فرهنگی آستان قدس رضوی، ۱۳۷۲؛ ویرایش دوم، انتشارات دانشگاه امام رضا، ۱۳۷۷؛ ویرایش سوم، انتشارات دانشگاه صنعتی سجاد، ۱۳۹۴

شکل ۷- «روش‌های آماری» (تألیف)، ویرایش اول، انتشارات دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، ۱۳۷۷؛ ویرایش دوم، انتشارات دانشگاه امام رضا، ۱۳۹۰؛ ویرایش سوم، انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۴۰۰

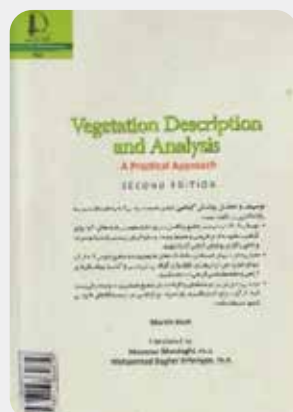
شکل ۸- «بوم‌شناسی گیاهی» (تألیف)، ویرایش اول، انتشارات جهاد دانشگاهی، ۱۳۸۴؛ ویرایش دوم، انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد، ۱۳۹۴

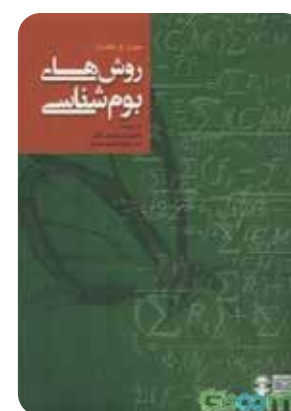
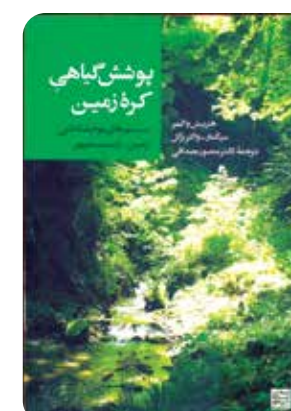
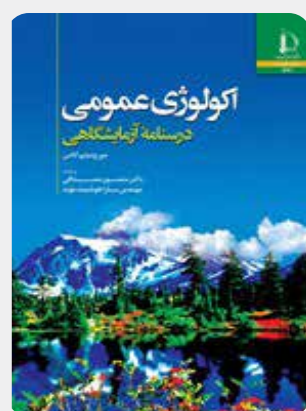
شکل ۹- «بوم‌شناسی و مدیریت حیات وحش» (ترجمه)، ویرایش اول، انتشارات دانشگاه امام رضا (ع)، ۱۳۷۹؛ ویرایش دوم، انتشارات دانشگاه صنعتی سجاد، ۱۳۹۴

شکل ۱۰- «اصول و روش‌های مرتع‌داری» (ترجمه)، ویرایش پنجم، انتشارات مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۸۸؛ ویرایش دهم، انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۴۰۳

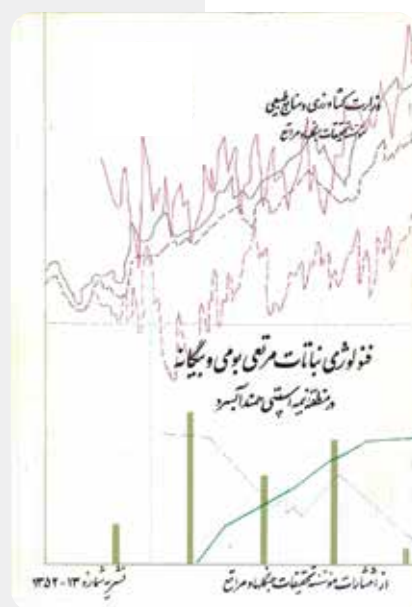

شکل ۱۱- «توصیف و تحلیل پوشش گیاهی» (ترجمه)، ویرایش اول، انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد، ۱۳۸۰؛ ویرایش دوم، انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۴۰۰

شکل ۱۲- «روش های بوم شناسی» (ترجمه)، ویرایش اول، انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد، ۱۳۸۰

شکل ۱۳- «پوشش گیاهی کره زمین» (ترجمه)، ویرایش اول، انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد، ۱۳۹۴

شکل ۱۴- «اکولوژی عمومی» (ترجمه)، ویرایش اول، انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳۹۸

شکل ۱۵- «تحلیل داده ها در بوم شناسی گیاهی» (ترجمه)، ویرایش اول، انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳۹۹

شکل ۱۶- «فنونلژی نباتات مرتعی بومی و بیگانه» (ترجمه)، ویرایش اول، انتشارات مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور، ۱۳۵۲

این گونه می‌گویند: قضاوت عملکرد ما به عهده اشخاص دیگری است و ملاک سنجش، اظهارنظر خوانندگان محترم و دانشجویان است.

از دیگر دستاوردهای علمی و پژوهشی دکتر مصداقی، نشر اولین بولتن پژوهشی با نام «پیام منابع طبیعی» در سال ۱۳۶۳ در دانشکده منابع طبیعی گرگان، همچنین راه‌اندازی مجله علمی پژوهشی «علوم و فنون کشاورزی و منابع طبیعی گرگان» است، که مطالب ارزشمندی را در خصوص «کشت نباتات مرتعی و علوفه‌ای تحت شرایط دیم»، «برنامه‌ریزی تأمین آب در مراتع براساس نیاز احشام»، «کیفیت آب و اهمیت آن در شرب احشام»، «تنوع و غنای گونه‌ای علفزارهای نیمه‌استپی شمال شرق ایران تحت سطوح سه‌گانه بهره‌برداری»، «روش‌های برآورد تولید علوفه در مراتع» و ... به چاپ رسانده‌اند.

پروژه «طرح مرتع‌داری آجی‌سو منطقه مراوه‌تپه گنبدکاوس» شامل بخش‌های شناسایی پوشش گیاهی، اوضاع اقتصادی و اجتماعی دامداران، ارزیابی مرتع، حفاظت خاک و آب‌خیزداری و مدیریت اجرایی، «طرح نظام بهره‌برداری مراتع: بررسی مراتع عشایری شمال خراسان و شمال شرق مازندران»، «بررسی غنای گونه‌ای و فرم‌های رویشی تحت سطوح سه‌گانه بهره‌برداری مرتع در علفزارهای نیمه‌استپی شمال شرق ایران» و ارائه «مدل وضعیت حال و انتقال برای درمناظرهای استپی ایران» ازجمله پژوهش‌های کاربردی است که با مسئولیت مستقیم ایشان انجام شده است. دکتر مصداقی می‌گویند: «در سال‌های اخیر، کاربرد روش کلیماکس در بسیاری از مناطق خشک و نیمه‌خشک جهان رد شده است و به‌جای آن از مدل «وضعیت حال و انتقال» (state and transition model) استفاده می‌شود و حتی انجمن علمی مرتع‌داری آمریکا نیز باوجود تعصبات غیرواقع‌گرایانه به مدل توالی، اکنون به استفاده از مدل وضعیت حال و انتقال روی

آورده است.

دیدگاه‌ها، فلسفه و میراث

آقای دکتر مصداقی بیان می‌کنند: دیدگاه‌های علمی و فلسفی خود را در حوزه تخصصی منابع طبیعی و به‌ویژه مرتع‌داری، در کتاب‌های تألیفی و ترجمه‌شده ارائه کرده‌ام، که به مواردی از آن، به‌طور مختصر اشاره شد. ایشان بیان می‌کنند، مهم‌ترین بخش کار ما، اندازه‌گیری طبقات وضعیت و گرایش مرتع، برآورد ظرفیت چرای مراتع و اندازه‌گیری پوشش گیاهی، پیمایش و بازدید از عرصه‌های طبیعی است که درواقع، نشاط‌آورترین بخش شغل ماست. بالا رفتن از یک کوه، ما را با منظره‌ای متفاوت روبه‌رو می‌کند، چه بسا در مقابل‌مان کوه دیگر ظاهر شود تا ما را وادار به پیمایش برای دیدن چشم‌اندازی دیگر کند. در ادامه، باز هم می‌رویم و می‌رویم تا به بالاترین قله برسیم. در این چشم‌انداز، جایی است که زمین به آسمان می‌چسبد!! این چنین نگاهی به طبیعت، به دیدگاه و بینش ما وسعت می‌بخشد تا جرئت انجام کارهای بزرگی را داشته باشیم.

ایشان ادامه می‌دهند، به احتمال زیاد، بعد از خشک‌سالی‌های شدید اخیر، شاهد وقوع باران‌های سیل‌آسا خواهیم بود. با احداث سد‌ها و پشته‌ها می‌توان سیلاب‌ها را به دشت‌های وسیع هدایت کرد تا سفره‌های آب زیرزمینی دوباره تغذیه شوند. همچنین می‌توان در سطح زمین، نهال‌کاری و بذرکاری کرد. اکنون از متخصصان نیروی هوایی و سازندگان پهپادهای کشورمان تقاضا می‌کنم تا پهپادهایی بسازند که قادر به بذرپاشی در عرصه‌های طبیعی باشند و بتوان آنها را از راه دور هدایت کرد تا در صورت تداوم بارش‌ها، طبیعتی پاک، سرسبز و نشاط‌آور داشته باشیم. متن زیر شرحی از خشک‌شدن دریاچه ارومیه است که به زمان خدمت ایشان در آنجا مربوط است.

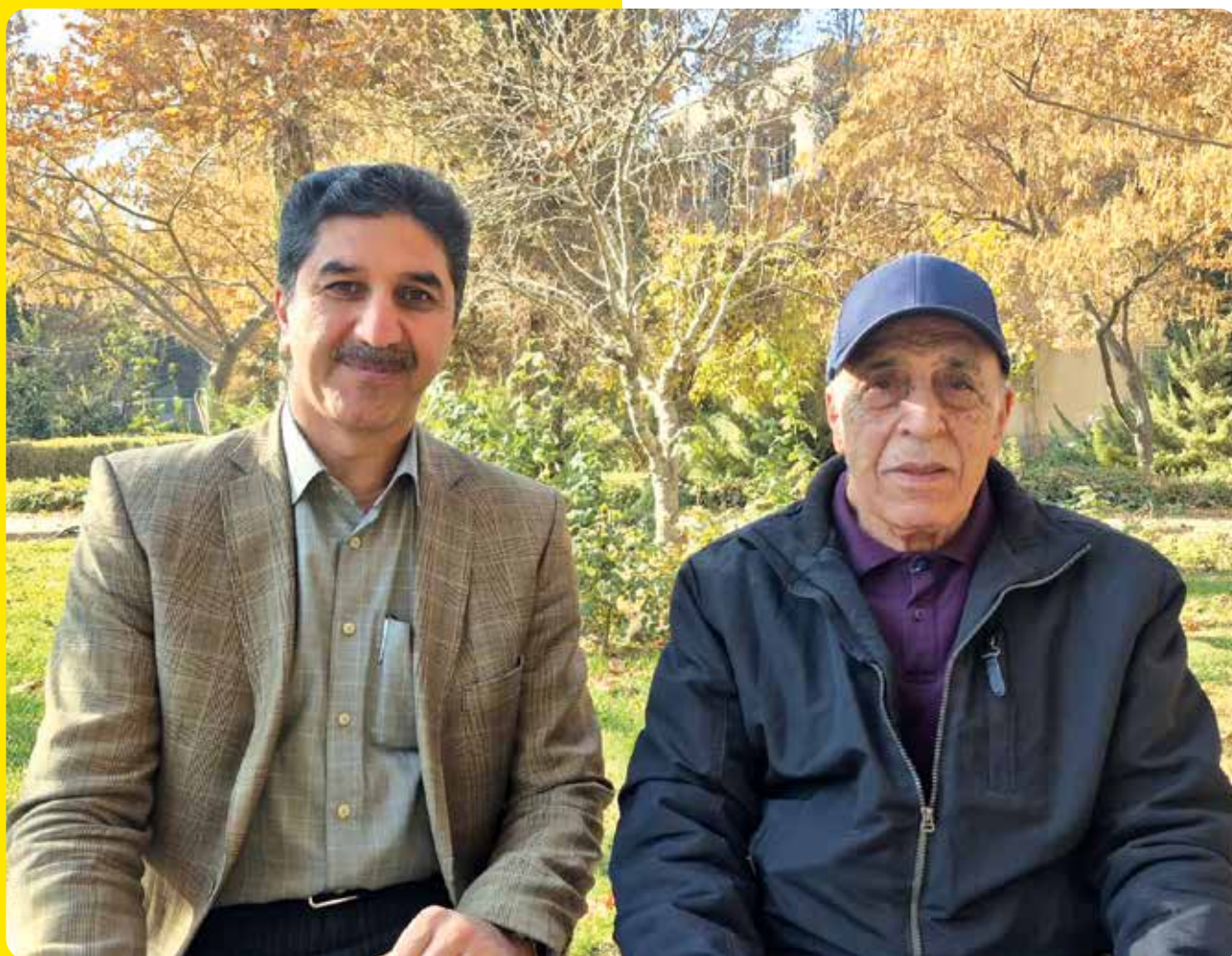
نقدی بر یک فاجعه: درباره علل خشک‌شدن دریاچه ارومیه، مطالب زیادی نوشته شده است، اما شاید مطالبم تا اندازه‌ای دقیق‌تر این مسئله را موşkافی کند.

معمولاً آب زیر دریاچه‌ها به‌صورت مخروط است و هرچه از دریاچه دورتر شویم، عمق آب زیرزمینی افزایش می‌یابد. تغذیه دریاچه از آب به‌صورت رواناب‌های سطحی یعنی رودخانه‌های جاری به سوی دریاچه است که بی‌تردید با احداث سد، آب جاری به سمت دریاچه، محدود و کم می‌شود، اما در اطراف دریاچه ارومیه، مهم‌ترین منبع تأمین آب‌های زیرزمینی جاری به دریاچه، چمنزارهایی بودند که متأسفانه تبدیل به باغ شدند. این چمن‌ها (درواقع علفزارها)، منبع اصلی تأمین آب دریاچه ارومیه بودند و آب حاصل از باران و برف را به کمک ریشه‌های پرپشت و انبوه گراس‌ها، به‌تدریج به داخل زمین نفوذ می‌دادند. هزاران هکتار چمن‌های اطراف دریاچه ارومیه تأمین‌کننده اصلی آب زیر دریاچه بودند و شیب جریان آب در زیر زمین به سمت دریاچه بسیار ملایم اما مداوم بود. با تبدیل این چمن‌ها به باغ میوه، نه‌تنها با ازبین‌بردن چمن‌ها جلوی نفوذ آب گرفته شد، بلکه حفر چاه‌های عمیق و نیمه‌عمیق، ورود آب‌های زیرزمینی جاری به سمت دریاچه را کند و قطع کرد و شیب مخروط آب زیرزمینی تند و آب دریاچه کمتر و کمتر و درنهایت خشک شد.

در سال ۱۳۵۰ بود که به‌عنوان کارشناس مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور با همکارم به نام مهندس اسد کریمی برای مطالعه پوشش

گیاهی به جزایر دریاچه رفتیم. از پوشش گیاهی غنی جزیره «اشک» نمونه‌هایی جمع‌آوری کردیم. ظرفیت چرای جزیره را برای سُم‌داران وحشی و اهلی مطالعه کردیم. در سال ۱۳۶۰ بود که مرا به دلیل مخالفت با تبدیل مراتع استان خراسان، به آذربایجان غربی تبعید کردند، در آن زمان، یکی از هم‌دوره‌ای‌های من در آموزشگاه عالی جنگل و مرتع گرگان مسئول اداره واگذاری در آن استان بود. یک روز با این همکار برای بازدید و واگذاری یکی از همین چمن‌ها رفتیم، به همکارم گفتم که تبدیل چمن به باغ غلط است و همکارم نصیحتم کرد: حالا که از خراسان به اینجا تبعید شده‌ای ما را هم مثل خودت گرفتار نکن. امروز آن چمنزارها، باغ‌های پرباری هستند، حتی میوه‌های این باغ‌ها را به کشورهای عربی و اروپا صادر می‌کنند و دلارها نصیب کشاورزان و مردم منطقه می‌شود، اما دیگر دریاچه ارومیه را نداریم!! دیگر پرواز فلامینگوها را بر فراز دریاچه نخواهیم دید، دیگر نمی‌شود سوار بر قایق به دیدار جزیره قویون‌داغی رفت و گله کوچ و میش‌های زیبای آنجا را دید. افسوس که آن روزها رفتند. اکنون خسته و ناتوان در حسرت آن روزها هستم و با نگاهی غم‌آلود به افق‌های تیره‌ای می‌نگرم که در نبود آب، زندگی هم نیست.

شکل ۱۸- حضور آقای دکتر مصداقی به اتفاق آقای دکتر ناصری در دانشکده منابع طبیعی و محیط‌زیست دانشگاه فردوسی مشهد، آذرماه ۱۴۰۴

آرشیست هستند و با همسرش در کشور دانمارک زندگی می‌کنند، دختر ایشان، دکتری ادبیات انگلیسی دارند، او هم با همسرش در امریکا زندگی و کار می‌کنند. به ورزش بسکتبال و کوه‌نوردی علاقه‌مند هستند و در دوران تحصیل، در مسابقات دبیرستان‌ها شرکت می‌کردند. زندگی ایشان نیز همواره، محدود به شرکت در فعالیت‌های آموزشی و ورزشی بوده است. با آرزوی سلامتی و طول عمر برای ایشان و خانواده محترمشان.

آنچه مسلم است، باوجود فرصت‌های شغلی در خارج از کشور، عشق به وطن موجب شد، آقای دکتر مصداقی در ایران بمانند و عمر گران‌بهای خود را صرف آموزش، پژوهش و فعالیت‌های اجرایی مرتبط با مراتع کشور کنند. پدر و مادر آقای دکتر مصداقی، از یک خانواده مذهبی بودند، پدرشان، بزاز و مادرشان خانه‌دار بودند. ایشان در سال ۱۳۵۲، با خانم مهری صیادی ازدواج کردند و یک پسر به نام سینا و یک دختر به نام نیوشا دارند، پسر ایشان،